

Valmistelija: ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Taustaa

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta on 7.11.2017 § 105 ja myöhemmin 2.3.2021 § 11 myöntänyt Parkanon Betoni Oy:lle maa-ainesluvan tilalle Etäinen RN:o 581-409-3-33. Viimeisin jatkolupa on myönnetty 10 000 m³:lle maa-aineksia neljäksi vuodeksi. Maa-ainesluvan mukainen ottamisalue on 6 ha. Lupa päättyy 2.3.2025. Jälkihoitotöiden vakuudeksi on edellytetty 10 000 euroa, joka on toimitettu ja voimassa 2.3.2026 saakka.

Notto-järjestelmän mukaan maa-ainesta ei ole otettu alueella nykyisen luvan voimassaoloaikana. Vuoden 2023 osalta ilmoitus on tekemättä.

Kartoittajan vuonna 2021 tekemien mittauksen perusteella alueella ei ole juurikaan otettavia maa-aineksia. Ottotaso on osalla alueesta liian syvä, mikä edellyttää alueella olevien maa-ainekasojen tasaamista sallittuun ottokorkeuteen. Vain luoteiskulmassa ollaan sallituissa korkeuksissa, kun ei huomioida yksittäisiä maa-ainekasoja. Lisäksi maa-aineksia on otettu lupaehtojen vastaisesti naapurirajoja myöten eikä vaadittuja suojavaohyöhykeitä ole jätetty. Eteläosat ottoalueesta ovat pääosin metsittyneet ja siellä on vähemmän maa-ainekasojen tasaamistarvetta.

Alueelle on 3.6.2024 haettu uutta maa-aineslupaa, jota luvanhaltijaa on 25.6.2024, 3.10.2024 ja 17.10.2024 pyydetty täydentämään pohjaveden tarkkailutiedoilla, poikkileikkauksilla sekä nykytilanteen mukaisella alku- ja lopputilannekartalla mittatietoineen. Lisäksi ottamismäärä tuli laskea uudelleen ajantasaisten tietojen pohjalta. Määräajat hakemuksen täydentämiseen ovat olleet 15.9.2024 ja 24.10.2024. Lupahakemusta ei ole voitu käsitellä, kun täydennyksiä ei ole toimitettu annettuihin määräaikoihin mennessä.

Vaihtoehtoisesti alue tuli saattaa maa-ainesluvan mukaiseen kuntoon 17.10.2024 mennessä, mikä tarkoitti aloitustarkastusta ja tarkastusmuistiossa (9.10.2023) yksilöityjä toimenpiteitä. Määräaikaistarkastuksella 17.10.2024 todettiin, että muistiossa esitetyjä toimenpiteitä ei ollut toteutettu. Koska aluetta ei oltu jälkihoidettu ja maisemoitu annettuun määräaikaan mennessä, tuli toimitettua jatkolupahakemusta täydentää 24.10.2024 mennessä.

Kuuleminen

Kun hakemusta ei ole täydennetty, luvan haltijalle varattiin mahdollisuus antaa asiassa kirjallinen vastine, joka tuli toimittaa 15.11.2024 mennessä. Kuulemiskirjeessä ilmoitettiin, että rakennus- ja ympäristölautakunta voi ryhtyä laiminlyöntien oikaisuun ja mahdollisiin pakkotoimiin, eikä vastineen antamatta jättäminen estä asian käsittelyä. Luvanhaltija ei ole toimittanut kirjallista vastinetta määräaikaan mennessä.

Tarkastukset

Ympäristötarkastaja on tarkastanut maa-aineslupa-alueen ympäristönsuojelun valvontaohjelman mukaisesti 9.10.2023 ja 17.10.2024.

Lainsäädäntö

Maa-ainesluvassa on edellytetty, että luvanhaltija asettaa maa-aineslain 12 §:ssä tarkoitetun vakuuden asianmukaisen maisemoinnin varmistamiseksi (lupamääräys 7). Parkanon Betoni Oy on toimittanut Parkanon kaupungille seuraavan vakuuden: 24.4.2021 päivätty Satapirkan osuuspankin omavelkainen pankkitakaus [REDACTED], jonka määrä on 10 000 € ja jonka voimassaoloaika päättyy 2.3.2026.

Lupamääräyksen 7 mukaan vakuuden tulee olla voimassa niin kauan, kunnes maa-ainesten otto on kokonaan suoritettu, kuitenkin vähintään vuoden lupapäätöksen voimassaolon jälkeen. Mikäli luvan ehtoja ei noudateta, Parkanon kaupungilla on oikeus teettää tarvittavat työt vakuuden turvin. Lupamääräyksen 6 mukaan lopputarkastus pidetään ennen lupa-ajan päättymistä, kun maa-ainesten otto on tehty loppuun ja jälkihoitotyöt suoritettu. Lupamääräyksen 21 mukaan ottamistoiminnan päättyessä tai luvan umpeutuessa luvan haltijan on pyydettävä valvontaviranomaiselta maa-ainesasetuksen 10 §:n mukaista loppukatselmusta. Luvalle toimitettu vakuus palautetaan luvan haltijalle, kunnes kaikki luvan tai sen määräysten edellyttämien toimenpiteiden toteutus on lopputarkastuksessa hyväksytty (MAL 12 § ja MAA 8 §).

Jälkihoidosta on määrätty alueelle myönnetyn maa-aineslupan (7.11.2017 § 105 ja 2.3.2021 § 11) lupaehdoissa 16 ja 22. Viimeisin lupa on myönnetty maisemointia ja lopputöitä varten aikaisemman ottamissuunnitelman mukaisesti. Maa-aineslain 3 §:n mukaan ainesten ottaminen on järjestettävä niin, että ottamisen vahingollinen vaikutus luontoon ja maisemakuvaan jää mahdollisimman vähäiseksi. Asutukselle ja ympäristölle ei myöskään saa aiheutua kohtuullisin kustannuksin vältettävissä olevaa haittaa. Näihin vaatimuksiin kuuluu myös ottamisalueen asianmukainen jälkihoito. Ottamisalueen jälkihoito kuuluu maa-ainesten kestävään käyttöön ja sen tavoitteena on vähentää ottamistoiminnan haitallisia vaikutuksia ympäristöön, sopeuttaa ottamisalue ympäröivään luontoon ja maisemaan sekä edistää alueen turvallisuutta ja jälkikäyttöä.

Maa-aineslain 14 §:n mukaan, jos lain tai sen nojalla annettujen säännösten mukaisten velvollisuuksien täyttäminen laiminlyödään, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä, poistamaan tai muuttamaan tehdyn työn vaikutukset taikka palauttamaan vallinnut olotila ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai sillä uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella.

Tarkastelu

Parkanon Betoni Oy:tä on 25.6.2024, 3.10.2024 ja 17.10.2024 kehoitettu täydentämään lupahakemusta tai vaihtoehtoisesti saattamaan alue maa-aineslupan mukaiseen kuntoon ja maisemoimaan alue lupamääräysten edellyttämällä tavalla 17.10.2024 mennessä. Parkanon Betoni Oy:lle on 31.10.2024 lähetetty kuulemiskirje ja varattu tilaisuus tulla kuulluksi ennen hallintopakkomenettelyä ja vakuuden realisointia. Parkanon Betoni Oy ei ole toimittanut kirjallista vastinetta määräaikaan 15.11.2024 mennessä.

Asia on tullut vireille valvontaviranomaisen aloitteesta. Maisemoinnin laiminlyönti on todettu tarkastuksella 17.10.2024 eikä lupahakemusta ole täydennetty viimeisimpään määräaikaan 15.11.2024 mennessä. Koska kehotuksen mukaiset toimenpiteet on laiminlyöty eikä hyväksyttävää syytä

maisemoinnin tekemättä jättämiselle ole esitetty, Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalla on oikeus teettää jälkihoitotoimenpiteet laiminlyöjän kustannuksella realisoimalla asetettu vakuus.

Alueen maa-ainesten ottoluvan voimassaoloaika on päättymässä maaliskuussa ja luvassa määrätty jälkihoito on tekemättä. Jälkihoitotoimenpiteitä ja maisemointia ei voi suorittaa talvella. Maa-aineslain mukaan, jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on velvoitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella (MAL 14 §).

Esittelijä

Vs. ympäristötarkastaja Taru Luomajärvi

Päätösehdotus

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta päättää määrätä maa-aineslain 14 §:n perusteella Parkanon Betoni Oy:tä suorittamaan maisemointityöt maa-ainesluvan mukaisesti. Maisemointi ja jälkihoitotoimenpiteet tulee tehdä hyväksytysti 31.5.2025 mennessä. Jälkihoitotöiden mahdollistamiseksi sulan maan aikaan, on määräaika myöhäistetty luvan päättymisestä kahdella kuukaudella. Päävelvoitteen tehosteeksi lautakunta asettaa uhkasakkolain 14 §:n mukaisesti uhan, että laiminlyönti teetetään laiminlyöjän kustannuksella. Mikäli määräyksen mukaiset toimenpiteet laiminlyödään ja päävelvoite jää tekemättä, laiminlyönti teetetään laiminlyöjän kustannuksella, johon käytetään Parkanon Betoni Oy:n asettamaa omavelkaista 10 000 euron takausta.

Tätä päätöstä on noudatettava maa-aineslain 21 §:n perusteella mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätöksen perustelut

Maa-aineslain 14 §:n perusteella korjataan lainvastainen tila. Toiminnanharjoittaja on rikkonut maa-ainesluvan ehtoja ja toistuvasti jättänyt noudattamatta annettuja kehotuksia lupahakemuksen täydentämisestä tai alueen saattamisesta maa-ainesluvan mukaiseen kuntoon. Lisäksi rajoille asti ulottuneesta maa-ainesten ottamisesta voi aiheutua vaaraa ja/tai haittaa naapurikiinteistöille. Valvontaviranomaisen on ryhdyttävä toimenpiteisiin huomattuaan lakia tai sen nojalla annettua päätöstä rikotun.

Parkanon Betoni Oy:tä on kuultu kehotusten laiminlyönnistä ja varattu tilaisuus selityksen antamiseen asiassa. Parkanon Betoni Oy ei ole jättänyt kirjallista vastinetta asiassa.

Sovelletut säädökset

Maa-aineslaki (555/1981) 1, 3, 6, 11, 12 ja 14 §
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Uhkasakkolaki (1113/1990) 10, 14 ja 15 §
Hallintolaki (434/2003) § 32–34

Maksut ja niiden määräytyminen

Päätöksenteosta peritään Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnan 25.8.2020 § 17 hyväksymän maa-ainestaksan (voimaantulo 1.1.2021) mukaisesti 450 euroa määräytyen seuraavasti:
- valvontaviranomaisen päätös velvoitteiden noudattamisesta (MAL 14 §),
150 € (taksan kohta 7.5)

- teettämisuhan asettamispäätös (MAL 14 §), 300 € (taksan kohta 7.7)

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös toimitetaan luvan haltijalle saantitodistuksella.

Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea muutosta valittamalla siitä Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista, tiedoksisaantipäivää lukuun ottamatta. Valitusosoitus liitteenä.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 04.11.2025 § 103
1077/11.01.00.05/2024

Valmistelija: Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta, puh. 044 7865 650,
elsi.hietaranta(at)parkano.fi

Taustaa

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on 2.3.2021 § 11 myöntänyt Parkanon Betoni Oy:lle maa-ainesten ottamisluvan tilalle 581-409-3-33 Etäinen. Maa-ainesten ottamisalue sijaitsee Lapinnevan kylässä Kangaslammentien varrella. Kyseessä on vanha maa-ainesalue, jolla ensisijaisena yleisen edun mukaisena tavoitteena on ottamisen loppuun saattaminen ja alueen maisemointi. Notto-järjestelmän mukaan maa-ainesta ei ole otettu alueella nykyisen luvan voimassaoloaikana. Alueella on ollut maa-aineslupa vuodesta 1993 lähtien. Viimeisimmän luvan voimassaoloaika on päättynyt 2.3.2025.

Jälkihoitotöiden vakuudeksi on edellytetty 10 000 euroa, joka on toimitettu ja voimassa 2.3.2026 saakka. Asetetulla vakuudella pyritään varmistamaan lupamääräyksissä edellytettujen toimenpiteiden toteutuminen.

Maa-ainesluvan lupamääräyksen 1 mukaan maisemoinnin tulisi olla suoritettu luvan päättymiseen mennessä. Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta määräsi 10.12.2024 § 139 Parkanon Betoni Oy:n hoitamaan Parkanon Lapinnevan kylässä kiinteistöllä 581-409-3-33 Etäinen sijaitsevan maa-ainesten ottamisalueen toiminnan lopettamiseen liittyvät velvoitteet kuntoon 31.5.2025 mennessä. Maisemointityöt toteutetaan yleensä sulan maan aikaan, minkä vuoksi luvan haltijalle on annettiin lautakunnan päätöksellä 10.12.2024 § 139 lisäaikaa maisemointitöiden toteuttamiseksi.

Tehoste velvoitteelle

Edellä antamansa velvoitteen tehosteeksi lautakunta asetti asianosaiselle maa-ainelain 14 §:n nojalla uhan, että maa-ainesten ottamisalueen lopettamiseen liittyvät työt teetetään asianosaisen kustannuksella, mikäli velvoitteessa määrätty toimenpide jätetään tekemättä (teettämishaka).

Mikäli veloitetta ei ole noudatettu määräaikaan mennessä eikä noudattamisen jättämiselle ole pätevää syytä, ympäristölautakunta voi

uhkasakkolain (1113/1990) 15 § 1 momentin nojalla määrätä teettämisuhan täytäntöönpantavaksi.

Teettämistyöstä aiheutuneet kustannukset voidaan periä asianosaiselta uhkasakkolain 17 §:n mukaisesti siinä järjestyksessä kuin verojen ja maksujen perinnästä ulosottotoimin on säädetty. Kustannuksiin voidaan käyttää maa-aineslupapäätöksen yhteyteen asetettua 10 000 € vakuutta.

Päätöksen täytäntöönpano

Ympäristölautakunta määräsi maa-aineslain 21 §:n mukaisesti, että tätä päätöstä on noudatettava mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Päätöksen tiedoksiantaminen

Pirkanmaan käräjäoikeuden haastemies on antanut rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksen 10.12.2024 § 139 tiedoksi Parkanon Betoni Oy:n toimitusjohtajalle 4.2.2025. Maisemointityöstä ei ole ilmoitettu Parkanon kaupungin ympäristövalvontaan.

Tarkastus

Luvan päättymisen jälkeen alueelle on tehty suunnitelman mukainen maa-ainestarkastus 10.7.2025. Tarkastuksesta laaditussa tarkastusmuistiossa todetaan, että ottoaluetta ei ole maisemoitu lupamääräysten edellyttämällä tavalla.

Päätös on kaupungin strategian mukainen.

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta varaa hallintolain 34 §:n ja uhkasakkolain 22 §:n mukaisesti asianosaiselle tilaisuuden tulla kuulluksi harkitun velvoitteen ja sen tehosteeksi asetetun teettämisuhan johdosta sekä antaa kirjallinen selitys asian ratkaisemiseen vaikuttavista tekijöistä. Selitystä pyydetään erityisesti siitä, onko asianosaisella esittää pätevää syytä velvoitteen noudattamatta jättämiselle. Mahdollinen selitys pyydetään toimittamaan Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunnalle (PL 37, 39701 Parkano tai sähköisesti kaupunki@parkano.fi) kahden viikon sisällä otteen vastaanottamisesta. Määräajan noudattamatta jättäminen tai selityksen antamatta jättäminen ei estä asian käsittelyä.

Perustelut

Maa-aineslain 14 §:n mukaan, jos maa-ainesten ottamisessa laiminlyödään velvollisuuksien täyttäminen, valvontaviranomaisen on veloitettava asianomainen noudattamaan säännöksiä ja täyttämään velvollisuutensa sakon uhalla tai uhalla, että tekemättä jätetty suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella.

Hallintolain 34 §:n 1 momentin mukaan asianosaiselle on ennen asian ratkaisemista varattava tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Uhkasakkolain 22 §:n mukaan asianosaiselle on ennen teettämis- tai keskeyttämisuhan asettamista ja täytäntöön pantavaksi määräämistä koskevan asian ratkaisemista varattava tilaisuus selityksen antamiseen siten kuin hallintolain 34 §:ssä säädetään.

Sovelletut säännökset

Maa-ainoslaki (555/1981) 10, 11, 12 ja 14 §,
Valtioneuvoston asetus maa-ainesten ottamisesta (926/2005)
Hallintolaki (434/2003) § 32–34
Ulkasakkolaki (113/1990) 10, 14, 15 ja 22 §

Päätöksestä tiedottaminen

Haastetiedoksiannolla velvoitetulle.

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.